

Someron kaupunginvaltuustolle

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2015

1. Tarkastuslautakunta

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 71 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa toteutuneet. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella. Someron kaupungin taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnan toimenpiteitä.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastaja

Valtuusto on valinnut toimikaudeksi 2013 – 2016 tarkastuslautakunnan, joka on arviointivuoden ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Matias Roto, puheenjohtaja
Leena Laurén, varapuheenjohtaja
Heinonen Terttu, jäsen (14.9.2015 alkaen)
Silja Kulmala, jäsen (14.9.2015 asti)
Visa Moisander, jäsen
Taina Ruuhilehto, jäsen

Kuntalain 71 §:n mukaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Päätökset lautakunnassa on tehty puheenjohtajan esittelystä.

Valtuusto on valinnut Someron kaupungin tilintarkastusyhtiöksi BDO Audiator Oy:n. Yhtiön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHTT -tilintarkastaja Hannu Laurila. Tarkastukseen on käytetty vuodessa 18 tarkastuspäivää. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin ja raportoinut lautakunnalle työohjelman toteutumisesta ja keskeisimmistä tarkastushavainnoista.

1.3. Arviointikertomuksen sisältö ja toteutustapa

Kunnanhallituksen on kuntalain 69 §:n perusteella esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus on laadittu toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin perustuen.

Arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on pitänyt kuusi (6) tilivuoteen kohdistunutta kokousta. Pääasiallisena tarkastelun kohteena on ollut tekninen lautakunta ja vuoden aikana on

kuultu eri tehtäväalueiden vastuuhenkilöitä. Lisäksi on kuultu elinkeinoasiantuntijaa ja saatu katsaukset yritysneuvonnasta, markkinoinnista ja kehittämishankkeista elinkeinolautakunnan osalta. Kaupunginjohtaja on kertonut ajankohtaisista asioista ja päätöksistä kokousten alussa ja tekninen johtaja on kertonut keskeisimpien investointihankkeiden toteutumisesta vuoden aikana.

Toimialojen / lautakuntien päätöksentekoa tarkastuslautakunta on seurannut näiden pöytäkirjoista sopimansa tehtäväjaon mukaisesti.

2. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1. Talousarvion toteutuminen (sisäiset ja ulkoiset erät)

Vuoden 2015 alkuperäisen talousarvion kulut olivat 66,9 milj. euroa. Vuoden aikana hyväksyttiin 0,8 milj. euron lisämäärärahat. Lisäysten jälkeen määrärahoja oli yhteensä 67,7 milj. euroa. Tuloslaskelman toteutuneet toimintakulut olivat 66,1 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion n. 1,6 milj. euroa. Toimintatuottoja oli budjetoitu 16,9 milj. euroa. Määrärahoja lisättiin vuoden aikana 0,6 milj. euroa, jonka jälkeen tulomäärärahoja oli yhteensä 17,4 milj. euroa. Toteutuma oli 17,6 milj. euroa. Tulojen ylitystä syntyi n. 0,2 milj. euroa.

Tulorahoituksen riittävyys

Toimintakate (toimintatuottojen ja –kulujen erotus) oli 48,5 milj. euroa ja se muodostui 1,7 milj. euroa paremmaksi kuin talousarviossa. Tämä johtuu siitä, että toimintakulut alittuivat ja toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän. Alkuperäisessä talousarviossa toimintakatteeksi oli arvioitu 50,0 milj. euroa, ja lisämäärärahojen jälkeenkin 50,2 milj. euroa, mutta lopullinen toteutuma oli 48,5 milj. euroa.

Milj. €	<u>TA 2015</u>	<u>Ta+muut.</u>	<u>TP 2015</u>	<u>Poikkeama</u>
Toimintakate	-50,0	-50,2	-48,5	1,7

Verotuloihin oli budjetoitu 25,9 milj. euroa ja toteutuma oli 27,2 milj. euroa. Näin ollen ylitystä oli 1,3 milj. euroa. Valtionosuuksiin oli varattu 24,4 milj. euroa ja niiden toteutuma oli 24,8 milj. euroa eli ylitystä tuli 0,4 milj. euroa.

Milj. €	<u>TA 2015</u>	<u>Ta+muut.</u>	<u>TP 2015</u>	<u>Poikkeama</u>
Vuosikate	0,11	-0,1	3,5	3,6

Vuosikate oli alkuperäisessä talousarviossa n. 113 400 euroa. Lisämäärärahojen jälkeen vuosikate oli n. - 82 100 euroa. Tilinpäätöksessä vuosikate oli kuitenkin 3,56 milj. euroa. Vuosikatearvio ylitettiin siis selvästi.

Suunnitelman mukaisten poistojen (-2,4 milj. euroa) jälkeen tilikauden tulos muodostui n. 1,1 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Tilikauden tulos	-2,4	-2,6	1,1	3,7
-------------------------	------	------	-----	-----

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 1 117 647,61 euroa.

2.2. Toiminnan rahoitus

Tulorahoituksen (vuosikate) ja investointien nettomenojen sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen rahoituslaskelma osoittaa -1,04 milj. euron rahoitusali-jäämää. Alkuperäisessä talousarviossa vastaava luku oli -7,79 milj. euroa ja muutetussa talousarviossa -9,98 milj. euroa. Rahoitusali-jäämään vaikuttavat investointimenojen määrä sekä vuosikatteen suuruus. Koska vuonna 2015 vuosikate oli 3,56 milj. euroa ja nettoinvestoinnit sekä pysyvien vastaavien luovutustulot, rahoitusosuudet ja tulorahoituksen korjaukset yhteensä 4,60 milj. euroa, jäi alijäämää 1,04 milj. euroa.

Talousarvioon oli merkitty 9,0 milj. euroa uutta lainaa, jota ei kuitenkaan tarvinnut nostaa. Lainoja lyhennettiin vuoden aikana 1,04 milj. euroa. Vuoden lopussa lainaa oli 1 239 euroa/asukas. Kaikkiaan Someron kaupungilla oli lainaa vuoden lopussa 11,3 milj. euroa.

Rahavarat vähenivät vuoden aikana 23 900 euroa.

3. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Emme toista niitä pieniä ylityksiä, jotka jo tilinpäätöksessä 2015 on kerrottu. Seuraavassa esitämme vain erityisesti huomioita herättäneitä kohtia.

3.1. Elinkeinolautakunta

Annamme tunnustusta siitä, että elinkeinotoimi on tehnyt ansiokkaasti Someroa tunnetuksi.

3.2. Perusturvalautakunta

Positiivista on, että erikoissairaanhoidon siirtoviivemaksut ovat alentuneet.

On huolestuttavaa, että vuodesta toiseen lisämääräraha ei riitä erikoissairaanhoidon osalta.

Ikäihmisten kotona asumisen tukeminen ei ole toteutunut riittävän hyvin koko kaupungin alueella.

Terveyskeskuksen pesulan lakkautushankkeen pohjalta esitämme, että kaikki merkittävät hankkeet on käsiteltävä erikseen etukäteen hyvin valmisteltuna ennen kuin ne tuodaan talousarviokäsittelyyn.

3.3. **Sivistyslautakunta**

Tavoitteiden asettelussa on pyrittävä selkeyteen, mitattavuuteen ja toteuttamiskelpoisuuteen.

3.4. **Ympäristölautakunta**

Kaavoitus

Virkavastuuseen kuuluu riittävän ripeä menettely. Edellisessä arviointikertomuksessa kiinnitettiin jo huomiota siihen, että maankäytön suunnitteluun tulee panostaa enemmän. Emme kuitenkaan ole havainneet kaavoituksen edistyneen toivotulla tavalla. Näkemyksemme mukaan ympäristölautakunnan pitää luoda riittävän selkeä aikataulusuunnitelma kaavoitusasioiden edistymisestä.

Lupahakemukset

Lupahakemuksissa jokainen käsittelyyn kuluva päivä voi vaikuttaa luvanhakijan talouteen. Tarkastuslautakunnan tietoon on tullut tapaus, jossa maa-aineslupahakemus on jätetty jo vuonna 2014, mutta pyyntöä naapurien kuulemisesta ei ole lähetetty vuoden 2015 aikana. Kiinnitämme asioita valmistelevien henkilöiden huomiota siihen, että jokainen turha päivä asioiden käsittelyn venymisessä on kaupunkilaisillemme menetys sekä rahallisesti että työvoimapolitiittisesti.

Tieavustukset

Edellisessä arviointikertomuksessa huomautimme tieavustusten viivästymisistä. Asiaan ei ole tullut parannusta. Avustukset maksettiin vasta joulukuussa 2015.

Avustusten ohjesäännön mukaan avustusten jakovalmistelut pitää olla valmiita toukokuun loppuun mennessä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan ympäristölautakunnan pitää valvoa ohjesäännön noudattamista.

3.5. **Muuta huomioitavaa**

Vakinaisen ja väliaikaisen henkilöstön työsopimuksista

Kiinnitämme huomiota siihen, että useita tehtäviä on hoidettu lyhyt- tai väliaikaisin työsopimuksin, vaikka tehtävät ovat jatkuvia. Kehotamme kaikkia tehtäväalueita käymään läpi omien vastuualueidensa työtehtävät ja selvittämään mitkä työtehtävät ovat sellaisia, että ne voidaan muuttaa vakinaisiksi työsopimuksiksi.

3.6. **Investoinnit**

Investointeihin oli talousarviossa varattu 8,7 milj. euroa. Lisämäärärahoja hyväksyttiin 3,5 milj. euroa, jonka jälkeen määrärahat olivat 12,2 milj. euroa. Toteutuneet menot olivat 4,7 milj. euroa eli 7,4 milj. euroa arvioitua vähemmän. Vuoden aikana valmisteltiin kaupungin 7

vuokratervitalon siirtoa Ktö Oy Somerasunnoille. Tätä varten tehtiin lisämäärärahapäätökset. Ara ei kuitenkaan hyväksynyt kaikkien kohteiden osalta siirron toteutustapaa, jossa rakennusten maapohjat olisivat jääneet kaupungin omistukseen. Siirrosta jouduttiin luopumaan vuoden 2015 puolella. Tästä syystä myös lisämäärärahat jäivät toteutumatta.

Investointien rahoitusosuuksiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 0,6 milj. euroa, joka kohdistui Kiiruun kouluun. Tätä ei kuitenkaan kirjattu, koska uuden koulun rakentamista ei vielä aloitettu vuoden 2015 aikana. Muita rahoitusosuuksia kirjattiin 4 800 euroa euroa sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja 0,16 milj. euroa.

Talonrakennusinvestoinnit olivat yhteensä 2,5 milj. euroa. Suurin investointi vuonna 2015 oli terveyskeskuksen keittiön peruskorjaus ja laajennus. Vuoden aikana rakentamiskustannukset olivat 1,8 milj. euroa. Keittiö otettiin käyttöön joulukuussa ja sen kokonaiskustannukset olivat 2,1 milj. euroa. Kiiruun koulukeskuksen suunnitteluun käytettiin 0,3 milj. euroa ja sen rakentaminen alkoi keväällä 2016.

Julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen käytettiin 1,7 milj. euroa. Suurin rakennuskohde oli Jaatilan silta, johon käytettiin 1,1 milj. euroa. Kevyen liikenteen väyliä rakennettiin yhteensä 0,3 milj. eurolla. Lisäksi rakennettiin teitä ja katuvalaistusta.

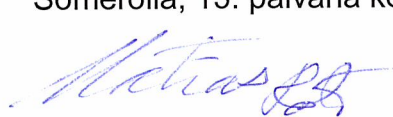
4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginvaltuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

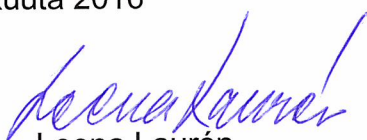
Joidenkin asioiden kohdalla olemme huomanneet, että asiat eivät ole menneet niin hyvin kuin toivoimme. Toteamme kuitenkin, että asioita on hoidettu kaikkien säädösten ja hyviin tapoihin kuuluvien periaatteiden mukaan. Näiden asioiden kohdalla jälkiviisastelu ei edistä asioiden hoitoa.

Haluamme painottaa, että kokonaisuutena kaupunkimme asioita on hoidettu erinomaisesti. Saamme olla tyytyväisiä kotiseutumme puolesta. On hyvä olla somerolainen. Kiitämme tästä kaikkia, niin viranhaltijoita, työntekijöitä kuin luottamushenkilöitäkin sekä yhteistyökumppaneitamme, jotka ovat myötävaikuttaneet tuloksen saamiseen.

Somerolla, 15. päivänä kesäkuuta 2016

Matias Roto
puheenjohtaja

Leena Laurén
varapuheenjohtaja

Visa Moisander
jäsen

Taina Ruuhilehto
jäsen

Heikki Veikkola
varajäsen